

УДК 502 — 630.64

О. П. Яремко,

к. е. н., Інститут агроекології і природокористування НААН

ORCID ID: 0000-0003-4619-0527

DOI: 10.32702/2306-6792.2019.16.18

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ ЦІЛЬОВОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ, ПРОБЛЕМИ ЛІСУ І ЛІСІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

О. Yaremko,

PhD in Economics, Institute of Agroecology and Environmental Management of NAAS, Kyiv

ORCID ID: 0000-0003-4619-0527

CLASSIFICATION OF TYPES OF TARGETED LAND USE, PROBLEMS OF FOREST AND FORESTRY IN UKRAINE

Досліджено питання Класифікації видів цільового призначення земель, проблеми лісівництва, а також використання землі як продуктивної сили з урахування адаптації показників до європейського законодавства. Доведено порушення ієрархії соціально-економічної значимості категорії землекористування "Землі лісові та інші лісисті", яка не відповідає ССКЗ, а також КВЕД України. Висвітлено невідповідність Лісового кодексу України засадам ринкової економіки. Пропонується побудова інформації щодо стану лісу і лісових екосистем, яка спрощує і конкретизує уявлення про стан лісгосподарського виробництва ідентифікованими суб'єктами господарювання. Обґрунтовано необхідність зміни Лісового кодексу України та проведення наукових досліджень щодо обчислення та публічного висвітлення рівня раціональності використання природної продуктивності земель лісових і його порівняння з фактичним згідно з матеріалами таксації лісу поточного часу.

The classification of types of land intended for use (CPCS) is approved by the Order of the State Committee of Ukraine for Land Resources in order to ensure its implementation "when administering the State Land Cadastre and the State Register of Land". The standard statistical classification of land use includes the distribution of land by state and intended purpose and consists of seven categories of accounting and designation. The problem is the need to revise the classification of types of land intended for use and to bring its content into line with European legislation, including in relation to the category "Lands for forest and other woodlands". The aim of the study is to bring the principles of the market economy into line with the Forest Code of Ukraine.

Arboriculture, as a branch of plant growing, is closely connected with the use of land, land as a productive force. There are almost no natural forests in Ukraine. The problem has shifted to the effective use of land for growing of forests, since modern forests in Ukraine are a product of anthropogenic origin, that is, created with the participation of a person in the process of forestry production. Due to the long-term centralized "forest management", sectoral management directs all its activities to the use of forests, instead of the effective use of land resources for the cultivation of forests.

"Forest" is not a "type of natural complexes...", but the land provided for the implementation of LWG as a plant growing industry is a standard category of land use of the first level, the second most commonly used in Ukraine "Lands of forest and other woodlands"

The problems of forest and forestry, as the crop industry, are closely linked to the rational use of land, land as a productive force, and in the NPA, they focus on the use of forest, not land, for the production of forest materials

The urgent need to change the content of the Forest Code of Ukraine is evident, as well as the implementation of scientific research on the calculation and analysis of the indicators of rational use of the productivity category of land use, "Land of the forest" by types of forest vegetation, their comparison of natural productivity with the actual according to the materials of the current forest cropping.

Ключові слова: землекористування, землі лісгосподарського призначення, класифікація, ліс, лісгосподарство, показник.

Key words: classification, forest, forest use, indicator, forestry land, land use.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Класифікація видів цільового призначення земель (КВЦПЗ) затверджена Наказом Державного комітету України із земельних ресурсів з тим, щоб забезпечити її впровадження "при веденні державного земельного кадастру та державного

реєстру земель" [1, п. 2]. Звернемо увагу на те, що КВЦПЗ стосується землекористування, отже, має враховувати показники і їх виміри у складі напрацьованих нормативно-правових актів ЄЕК/ФАО ООН, а також власного національного рівня. Як показує візуальний огляд на її зміст, під час її роз-

Таблиця 1. Класифікація видів цільового призначення земель

Код КВЦПЗ		Назва
Розділ	Підрозділ	
Секція А		Землі сільськогосподарського призначення
Секція В		Землі житлової та громадської забудови
...		
Секція Н		Землі лісгосподарського призначення (землі, вкриті лісовою рослинністю, а також не вкриті лісовою рослинністю, нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства, крім земель, зайнятих зеленими насадженнями у межах населених пунктів, які не віднесені до категорії лісів, а також земель, зайнятих окремими деревами і групами дерев, чагарниками на сільськогосподарських угіддях, присадибних, дачних і садових ділянках)
	09.01	Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг
	09.02	Для іншого лісгосподарського призначення
	09.03	Для цілей підрозділів 09.01-09.02 та для збереження та використання земель природно-заповідного фонду

Джерело: сформовано автором на основі [3].

роблення й затвердження було допущено суттєві недоліки, якщо не сказати ігнорування чинних нормативно-правових актів, у т. ч. загальноєвропейського рівня. Тобто в угоду тіньовим домаганням щодо облікової категорії землекористування "Землі лісові та інші лісисті" (англ. Forest and other wooded land). Це за умови, що з 2004 р. діє Закон "Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу" [2].

Нагадаємо також, що в 1989 р. було належним чином розроблено і затверджено Стандартну статистичну класифікацію землекористування ЕЖК/ФАО ООН (далі — ССКЗ) [3], яку ще ніхто не відмінював і вона залишається чинною. Окрім того, вона проста і зрозуміла для практичного застосування. Саме ССКЗ містить також розподіл земель за станом і цільовим призначенням, що робить КВЦПЗ нікчемною. Складає сім категорій обліку і призначення. Виходить, що розробники зазначеної КВЦПЗ не враховували належним чином поточний стан справи з кількісним обліком землекористування і перелічені вище уже чинні ключові НПА з землекористування.

ЗМІСТ ПРОБЛЕМИ І МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблема полягає в необхідності перегляду зазначеної КВЦПЗ і приведення її змісту у відповідність з європейським законодавством, у т. ч. стосовно категорії "Землі лісові та інші лісисті". Цілі дослідження стосується привести у відповідність Лісового кодексу України заходам ринкової економіки.

МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Об'єктом дослідження є Наказ Державного комітету України із земельних ресурсів "Про

затвердження Класифікації видів цільового призначення земель" від 23.07.2010 № 548, а також інші НПА з обліку земельних ресурсів, їх розподілу за землекористувачами, зміст і відповідність законодавству ЄЕК/ФАО та практичного застосування. Зокрема у межах категорії "Землі лісгосподарського призначення" (ЗАГП).

МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ

Діалектичний метод на основі накопиченого досвіду, напрацьованих і чинних нормативно-правових актів, опублікованих матеріалів, порівняння та логічний аналіз.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. КВЦПЗ та місце ЗАГП в ієрархії соціально-економічної значимості суб'єктів землекористування. За ССКЗ на першому місці у складі обліку площі земель, природно, знаходяться землі сільськогосподарського призначення. На другому місці, у т. ч. з урахуванням фізичного поширення на місцевості, встановлена категорія обліку землекористування "Землі лісові та інші лісисті". У складі реферованої КВЦПЗ категорія "Землі лісгосподарського призначення" займають 9-те місце, хоча площа за фізичним поширенням перебуває на другому місці.

Основна частина. КВЦПЗ налічує 19 секцій, замість семи у складі ССКЗ (табл. 1). Під час адаптації їх до європейського законодавства, правильніше було б називати обліком за категоріями, узгоджуючи з національною практикою лісівництва. Як би там не було, але є ще належним чином опрацьована і затверджена Класифікація видів економічної діяльності, що дозволяє обійтись без КВЦПЗ, якщо розробники

не мали на меті дещо інше. Наприклад, посилювати зовсім хибний і корупційно спрямований зміст та опис об'єкту праці, уже багаторазово повторюваний в різних НПА з лісівництва: "надані та використовуються для потреб лісового господарства". Адже земельні угіддя, землі лісові будь-якому землекористувачу, у т. ч. лісгосподарським підприємствам та підприємствам інших видів економічної діяльності, надаються не для їхніх потреб, а для виробництва ними певної продукції лісівництва та супутніх йому т. з. побічних лісових користувань.

Має місце псевдо демократія, за виразом відомого американського економіста Поля Сеमुельсона, "тиранія слів" — не чіткі визначення, плутанина слів, залучення малокомпетентних осіб тощо. Згаданий наказ про затвердження КВЦПЗ погодили до підпису 11 високоповажних керівників міністерств та інших ЦОВВ, домінуюча більшість яких не має будь-якого відношення до її складання. За цим криється надлишкова трата часу високоповажними керівниками на справи, які до них зовсім не мають відношення. З перелічених одинадцяти керівників, тільки три мали виправдану участь (Керівники Мінагрополітики, Держкомлігоспу, Держкомводу), котрі мають безпосереднє відношення до землекористування, отже, й до визначення механізмів обліку земельних ресурсів. Секція Н — Землі лісгосподарського призначення. В дужках внесені розширення (землі, вкриті лісовою рослинністю, а також не вкриті лісовою рослинністю, нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства), яке має відверто підприємницьке призначення. Адже землі надаються не для потреб лісового господарства, а для здійснення в їх межах лісгосподарського виробництва. Окрім того, не просто його здійснення, а на основі самоокупності й прибутковості господарювання на засадах ринкової економіки. Нікчемність підрозділів 09.01 — 09.02 — 09.03 стане очевидною тим, хто прочитає і вдумается до їх змісту (див. табл. 1). Охорона та збереження під час використання земель природно-заповідного фонду є не чим іншим, як згаданою "тиранією слів". Вони зовсім не відносяться до Класифікації видів цільового призначення використання земельних ресурсів.

Врахуємо, зокрема, порушення ієрархії соціально-економічної значимості категорії землекористування "Землі лісові та інші лісисті", розміщених на 9-му місці, замість 2-го, невідповідність її ССКЗ, Секцію Н "Землі лісгосподарського призначення" з КВЦПЗ доцільно вилучити. Окрім того, економічне, отже, й цільове, належить встановлювати

згідно з Класифікацією видів економічної діяльності.

Передусім наголосимо на тому, що лісівництво, як галузь рослинництва, тісно пов'язана з використанням землі, земельних угідь в якості продуктивної сили. Адже лісу природного походження в Україні майже нема. Проблема перемістилась на ефективне використання землі для вирощування лісу, оскільки сучасні ліси в Україні — продукт антропогенного походження, тобто створені за участю людини у процесі лісгосподарського виробництва. Заслугує прискіпливої уваги одно із рішень відомої Всесвітньої конференції, що відбулась в Ріо-де-Жанейро 1992 році за програмою дій "Порядок денний на 21 століття". У розділі "Раціональне використання земельних ресурсів записано: "Наша ціль — використовувати землю таким чином, щоб отримувати від цього на стійкій основі найбільшу користь" [4, с. 10]. Навіть більше, з урахуванням повсюдно невпинного зростання на планеті численності населення.

Безпосередньо в Україні головна проблема лісівництва полягає в тому, що за час реформування економіки у зв'язку зі здійсненням Земельної реформи та переведення господарювання на ринкові засади, в НПА з лісівництва розглядається у фокусі об'єкт праці "ліс", а не "земля". "Складається враження, що експлуатація земельних угідь для здійснення лісівництва ніби перемістилася за межі наукових досліджень галузевої науки. Об'єктами господарювання останньої стають не земельні, а лісові ресурси" [5, с. 41]. Звернемо увагу також, що у згаданій праці, чи не вперше, вжито об'єкт "Лісгосподарське виробництво" замість знеособленого "ведення лісового господарства".

З аналізу НПА з лісівництва дорадянської пори виходить, що перехід від "землі" до "лісу" відбувався поступово після прийняття Декрету і за текстом широко відомого "Основного закону про ліси" від 27 (14) травня 1918 р. У ньому було записано: "Всяка власність на ліс... відміняється назавжди [6]". Звернемо увагу на те, що в назві Декрету і за текстом мова ведеться про різні об'єкти. Власність відміняється на ліс. Слово вжито в однині, тобто на зрубану деревину за збірним змістом. Нечіткий зміст слів з кореневим словом "ліс", врешті-решт, призвело до багатьох складнощів у лісівництві, як галузі рослинництва, і користування лісом. Рішення цієї проблеми є надто актуальним сьогодні, виключно важливим науковим і практичним завданням. Адже саме в радянський період наука і практика з лісівництва в Україні перейшли від кількісного обліку земель та оцінки

Таблиця 2. Найважливіші показники стану лісу в Україні

Користувачі земель лісових	Рік державного обліку	Землі лісові, тис. га	Запас деревини, млн м ³	Питомий запас деревини, м ³ /га
Україна, всього	1997 [11]	10039,7	1736,02	172,9
у т. ч. - МЛГ України	1997 [11]	6485,3	1283,48	197,9
ДЛА, на 1.01.2011	2012 [12, с. 19)	6849,4	1512,4 (4, с.37)	240 /га _{плз}

їх використання землекористувачами, до обліку і використання лісових ресурсів.

Діючи в дорадянські часи на рубежі XIX—XX століть Губернські земства, повітові та волостні у їх складі органи щорічно звітували про оцінку використання земель всіма землекористувачами, у т. ч. суб'єктами господарювання з лісівництва. Є відомості, наприклад, за "Матеріалами оцінки земель Катеринославської губернії по Маріупольській волості" за 1901—1903 рр. Вони свідчать, що по Велико-Анадольському лісництву (площа — 2822,66 десятин) за 1901—1903 рр. приход склав 24111,43 руб., витрати — 17573,62 руб. У цілому питомий дохід склав 2,32 руб./десятину, з коливанням по роках від 1,28 до 3,51 руб./десятину [7].

Вдумаємось про те, що внаслідок довготривалого централізованого "управління лісами" (насправді — лісом), менеджмент галузевий усі свої заходи спрямовує на користування лісом (ресурсами деревини), замість ефективного використання земельних ресурсів для вирощування лісу. Тобто деревини у стані росту для її продажу суб'єктам лісозаготівельного виробництва (ЛЗВ) та одержання доходу. Цьому, певною мірою, допомагає індивідуальність аграрної науки в широкому розумінні до проблем лісівництва і використання ним головного природного ресурсу держави — землі. Підкреслимо, не лісу, а землі.

Зміни в державному лісівництві за оціночними показниками площі земель лісгосподарського призначення за час Незалежності України.

Про соціально-економічну і екологічну інформацію складно говорити. Складно тому, що таксаційні показники навіть у межах галузевого лісгосподарського обліку належно не узгоджені (не адаптовані) з показниками ССКЗ. Хоча в українському лісівництві накопичено великий досвід з ведення ЛГВ, починаючи з межування землекористування за власниками/постійними користувачами у XIX ст. Але адаптація відповідних показників стану землекористування до європейського законодавства, практично, не здійснюється.

Навіть у межах традиційно відомих і широко вживаних показників та їх виміру. Наприк-

лад, за матеріалами державного обліку лісів станом на 1 січня 1996 р. відомо, що їх площа складає 10782,3 тис. га, із них: землі лісові 10039,7 тис. га, вкриті ЛР— 9400,2 тис. га. Загальний запас деревини у складі лісонасаджень складав 1736,02 млн м³ [8, с. 3]. Довіри до показників загальної площі лісів по Україні мало, на відміну від суб'єктів державного лісгосподарського виробництва. Спеціалісти це добре знають. Нижче приводяться окремі показники про стан лісу останнього періоду (табл. 2).

Наведені дані відносяться, практично, на початок проголошення Україною незалежності й переходу до Земельної реформи (за обліком 1997 р.) та за станом на 1 січня 2011 р. Відповідна постанова була прийнята Верховною Радою ще Української РСР у грудні 1990 року і приведені показники правомірно прийняти в якості вихідних на наступні роки і десятиліття її здійснення та розвитку. Продуктивною силою для здійснення ЛГВ, переважно, є облікова категорія земельних ресурсів "Землі лісові", площа яких збільшилась з 6485,3 тис. га до 6849,4 тис. га, тобто на 5,6 %. Це пов'язано з окремими змінами межування землекористувачів. Більш важливою є динаміка показника "Питомий (середній) запас деревини" на гектар земель, вкритих лісовою рослинністю. Збільшення його у межах державного лісівництва зі 172,9 (1997 р.) до 240 м³/га (2011 р.), тобто на 42,1 м³/га (+21,3%), потребує ретельного дослідження, у т. ч. за показниками екологічного змісту. Останнє потребує ґрунтовних наукових досліджень.

У звітних матеріалах ЄЕК/ФАО, зокрема, FRA — 2010, наведено, як дві облікові категорії "Ліс" та "Інші землі лісові". Хоча за ССКЗ — це одна категорія землекористування першого рівня, "Землі лісові та інші лісисті". Як з'ясувалось, такий поділ зроблено, попри Стандартній статистичній класифікації землекористування, прийнятій ще в 1989 році, самою ж ЄЕК/ФАО, порушивши, м'яко кажучи, наукову і загальнокультурну етику. Це зроблено ще в 1994 році.

В Україні діє Державне агентство лісових ресурсів з усіма його повноваженнями щодо

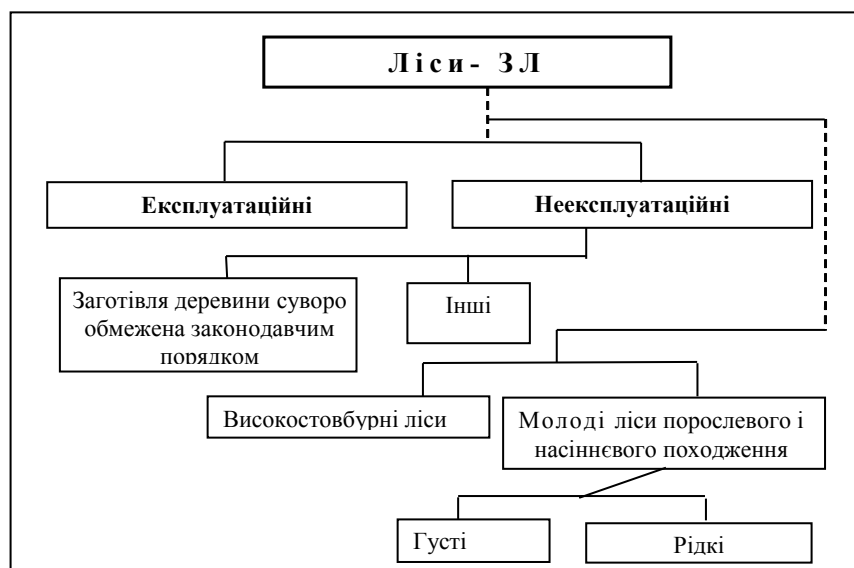

Рис. 1. Поділ облікової категорії землекористування "Ліси" на підкатегорії нижніх рівнів

управління саме лісовими ресурсами. І зовсім не дивно, що в науковому дискурсі все ще пишуть про ліс, як про об'єкт природокористування. У ЛК України чинною залишається норма "Ліс — тип природних комплексів... (ст. 1). Та: "До лісового фонду України належать лісові ділянки, в тому числі захисні насадження лінійного типу, площею не менше 0,1 гектара" [9]. Саме "належать лісові ділянки" до лісового фонду, тобто до колишньої категорії землекористування "Лісовий фонд", яка втратила чинність з 2006 р. У такий спосіб відроджується "лісовий фонд" (деревина), як об'єкт природокористування. Хоча згідно з європейським законодавством має розглядатись питання землекористування.

Отже, "Ліс" — це не "тип природних комплексів...", а земельні угіддя, надані для здійснення ЛГВ, як галузі рослинництва — стандартна категорія землекористування першого рівня, друга за поширеністю в Україні "Землі лісові та інші лісисті". Все просто, логічно і зрозуміло. Що стосується лісогосподарського виробництва, обліку земельних угідь, їх поділу на підкатегорії різних рівнів має вирішуватись шляхом добре відомого в Україні внутрішньогосподарського менеджменту, тобто шляхом землеустрою та лісовпорядкування. Походження і відмінність категорій землекористування "Ліс" та "землі інші лісові" приведені далі (рис. 1).

Не треба бути великим спеціалістом з питань землеустрою, лісовпорядкування і таксації лісу, щоб це зрозуміти зі змісту окремих комірок, що мова йде про підкатегорії у складі ССКЗ "Землі лісові та інші лісисті". Простіше

згадану категорію було б назвати аналогічно з землями сільськогосподарського призначення — "Land for Forestry" (ЗЛГП). У ній можуть бути й інші підкатегорії нижніх рівнів внутрішньогосподарського поділу, в залежності від намірів власника/менеджера щодо здійснення агроекологічного лісівництва.

Отже, впроваджувана ЄЕК/ФАО з 1994 року схема поділу на відокремлені "Ліс" та "Землі інші лісовкриті" не є доцільною. Наявність і доступність інформації з використання ЗЛГП. Під час перевлаштуванні соціально-економічних відносин у суспільстві, переході від державного централізованого управління до ринкової економіки, з її ідентифікацією землекористування, питання відкритості й прозорості фінансування та економічних відносин набувають великої ваги. На це мають бути спрямовані всі нормативно-правові акти у будь-якій галузі виробництва, зокрема, у складі лісогосподарського виробництва. Це за умови, коли, як говорять, на чолі кута чітко визначені наміри землекористування, виробництво головної його продукції, фінансово-економічні показники видатків і надходження на здійснення ЛГВ згідно загальним нормам ринкової економіки. Вони встановлені Господарським кодексом України — "для досягнення економічних і соціальних результатів та з метою одержання прибутку" [10] (ст. 3).

Прикро, але водночас, той же ГК України встановлює протилежну норму "Не є предметом регулювання цього Кодексу: майнові та особисті немайнові відносини, що регулюються Цивільним кодексом України; земельні, гірничі, лісові та водні відносини..." (там само,

ст. 4), тим самим заперечуючи те, що лісівництво не формує агросвіт — аграрний сектор економіки, не є лісгосподарським виробництвом, бо об'єктом його праці є ліс (деревина) — природний ресурс, як то було у давні часи. З чого випливає висновок: зі статті 4 ГК України необхідно виключити слово "лісові", бо лісівництво є галуззю рослинництва і землекористування, регулюється Земельним кодексом України, у т. ч. щодо "забезпечення раціонального використання та охорони земель" [11, ст. 4 п. г], про що АК України не згадує. Не згадує при цьому також про "невтручання держави в здійснення громадянами, юридичними особами та територіальними громадами своїх прав щодо володіння, користування і розпорядження землею..." [12, ст. 4 п. в].

Інформація про стан т. з. лісового фонду, тобто категорії землекористування "Землі лісгосподарського призначення" надто розпорошена і майже недоступна для користування нею. Суб'єкти адміністративно-територіального поділу країни районного і вище рівнів, їх органи щодо землекористування, аналоги колишнім губернським і повітовим земствам, інформації про ефективність землекористування не мають. Зведена інформація тоне у надто розпорошених джерелах і, практично, недоступна для наукового аналізу і для розроблення пропозицій з їх удосконалення.

Все це за умови проголошених і необхідних у ринковій економіці відкритості й доступності інформації про все ще вживаному в Україні терміну "Землі лісового фонду". Зрозуміло, що мова і облік на всіх рівнях звітності має вестись щодо використання ЗЛГП державного лісівництва, а також з урахуванням вартості та послуг лісового господарства, за дослідженнями МГАКР¹ з питань розвитку продуктивних сил виробничих відносин, становить 0,2—0,3% ВВП України.

ВИСНОВКИ

1. Реферований Наказ Держкомзему України "Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель" від 23.07.2010 № 548, а також встановлені ним категорії не відповідають ССКЗ ЄЕК/ФАО ООН. Зокрема у межах категорії "Землі лісгосподарського призначення" (ЗЛГП). Порушена ієрархія розміщення категорії "Землі лісові та інші лісисті".

2. Проблеми лісу і лісівництва, як галузі рослинництва, тісно пов'язані з раціональним

використанням землі, земельних угідь як продуктивної сили, а за НПА вони сфокусовані на використання лісу, а не землі, для виробництва лісових матеріалів,

3. Зміни до АК України, пов'язані з внесенням змін до Земельного кодексу України та встановлення облікової категорії земельних ресурсів "Землі лісгосподарського призначення", проведені механічно, замінивши попередні терміни новими, без зміни їх змісту з урахуванням засад ринкової економіки.

4. Ахіллесовою п'ятою сучасного лісівництва в Україні залишається ігнорування змісту ССКЗ ЄЕК/ФАО та національних наукових напрацювань щодо обліку земель лісгосподарського призначення суб'єктами господарювання з лісівництва та формуванні при цьому лісових екосистем за їх Нагальна компонентами.

5. Нагальна необхідність зміни змісту Лісового кодексу України є очевидною, а також здійснення наукових досліджень щодо обчислення та аналізу показників раціональності використання продуктивності категорії землекористування "Землі лісові" за типами лісорослинних умов, їх порівняння за природною продуктивністю з фактичною згідно з матеріалами таксації лісу поточного часу.

Література:

1. Наказ Державного комітету України із земельних ресурсів "Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель" від 23.07.2010 № 548 *ULR // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1011-10>

2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Закон України від 18 березня 2004 року № 1629-IV із змінами / Електронний ресурс. — Режим доступу // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>

3. Стандартна статистична класифікація землекористування ЄЕК/ФАО ООН // Статистична комісія і Європейська економічна комісія. Конференція європейських статистиків. Тридцять сьома пленарна сесія. — Женева, 12—16 червня 1989 року.

4. Програма дій. Повестка дня на 21 век и другие документы конференции в Рио-де-Жанейро в популярном изложении // Публикация Центра "За наше общее будущее". — Составитель Майкл Китинг. — Geneva, Switzerland, 1993. — С. 10.

5. Фурдичко О. І. Екологічні проблеми природокористування в науці і практиці лісгосподарського виробництва (О.І. Фурдичко) //

¹ Міжгалузева аналітично-консультативна рада при КМ України.

Вісник Національної Академії Наук України. — К., 2012, № 4. — С. 39—47.

6. Лісовий кодекс України. Сайт "Законодавство України". Документ 3852-XII, чинний. Редакція від 01.01.2019 / Електронний ресурс. Режим доступу // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>

7. Дребот О. І. Інституціоналізація лісового сектора економіки в контексті сталого розвитку України. Монографія. // Національна академія аграрних наук України. Інститут агро-екології і природокористування. — К., ДІА., 2012. — С. 266.

8. Бобко А.М. Практика лісівництва в Україні та шляхи формування в ньому ефективного власника // Міжнародний економічний форум "Теорія і практика розвитку корпоративного сектора економіки України в контексті цілей тисячоліття та світової глобалізації". Частина друга. Видавництво Корпорація. — К., 2004. — С. 90.

9. Global forest resources assessment 2010 // Forestry Department. Food and Agriculture Organization of the United Nations / Електронний ресурс. Режим доступу // <http://www.fao.org/docrep/014/am665e/am665e00.pdf>

10. Основы лесного законодательства Союза ССР и Союзных республик. Утверждён Законом СССР 17 июня 1977 г. — ULR: // www.consultant.ru

11. Державний лісовий кадастр України за станом на 1 січня 1996 року // Міністерство лісового господарства України. Українське державне лісовпорядне виробниче об'єднання. Книга 2. — Ірпінь — 1997. — 508 с.

12. Довідник лісового фонду України за матеріалами державного обліку лісів станом на 01.01.2011 року // Державне агентство лісових ресурсів України. Українське державне проектно-лісовпорядне виробниче об'єднання. Ірпінь, 2012. — 130 с.

References:

1. State Committee of Ukraine on Land Resources (2010), Order "On Approval of the Classification of Types of Purpose Land Use" available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1011-10> (Accessed 05 July 2019).

2. Verkhovna Rada of Ukraine (2014), Law of Ukraine "About the National Program of Adaptation of Ukrainian Legislation to", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1629-15> (Accessed 05 July 2019).

3. ECE / UN FAO Standard Statistical Classification of Land Use (1989), "Conference of European Statisticians "Statistical Commission and

European Economic Commission", 37 session, UN FAO, Geneva, Switzerland, June 12—16.

4. Keating, M.(1993), "Program of Action. Agenda 21 and other conference documents in Rio de Janeiro in a popular statement, For Our Common Future", Geneva, Switzerland.

5. Furdichko, O.I. (2012) "Environmental problems of nature use in science and practice of forestry production", Visnyk Natsionalnoi Akademii Nauk Ukrainy, vol. 4, pp. 39—47.

6. Verkhovna Rada of Ukraine (2019), "Forest Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12> (Accessed 05 July 2019).

7. Drebot, O.I. (2012), Instytutsionalizatsii lisovoho sektora ekonomiky v contexts staloho rozvytku Ukrainy. [Institutionalization of the forest sector of the economy in the context of sustainable development of Ukraine.], DIA., Kyiv, Ukraine.

8. Bobko, A.M. (2004), "The practice of forestry in Ukraine and ways of forming an effective owner in it", Mizhnarodnyy ekonomichnyy forum "Teoriia i praktyka rozvytku korporatyvnoho sektora ekonomiky Ukrainy v konteksti tsilei tysiacholittia ta svitovoi hlobalizatsii" [International Economic Forum "Theory and practice of development of the corporate sector of Ukraine in the context of the Millennium Development Goals and Globalization Globalization"], vol. 2, Korporatsiia, Kyiv, Ukraine.

9. Forestry Department. Food and Agriculture Organization of the United Nations (2010), "Global forest resources assessment" available at: <http://www.fao.org/docrep/014/am665e/am665e00.pdf> (Accessed 05 July 2019).

10. Law of the USSR (1977), "Fundamentals of forest legislation of the Union of Soviet Socialist Republics and the Union republics. Approved by the Law of the USSR", available at: www.consultant.ru (Accessed 05 July 2019).

11. Ministry of Forestry of Ukraine (1997), Derzhavnyy lisovyy kadastr Ukrayiny za stanom na 1 sichnya 1996 roku [State Forestry Cadastre of Ukraine as of January 1, 1996], vol. 2, Ukrainske derzhavne lisovporiadne vyrobnyche obiednannia, Irpin, Ukraine.

12. State Forest Resources Agency of Ukraine (2012), Dovidnyk lisovoho fondu Ukrayiny za materialamy derzhavnoho obliku lisiv stanom na 01.01.2011 roku [Directory of Forest Fund of Ukraine on the Materials of State Forestry Registration as of 01.01.2011], Ukrainske derzhavne proektne lisovporiadne vyrobnyche obiednannia, Irpin, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 21.07.2019 р.